

Trong tiờn trỡnh « chuyờn giao quyờn lợ c có trợ tợ », theo nhợ lợ i kờu gợ i cợ a Hoa Kợ và phợ ng Tây, thì tờ chọc Huynh đợ Hợ i giáo chợ c chợ n là mợ t trong nhợ ng đợ i tác chính.

Ông Mohammed Badie, thợ lĩnh cợ a tờ chọc Huynh đợ Hợ i giáo, trợ lợ i kờnh truyờn hỡnh Al-Jazira vợ khợ năng đợ i thoợ i vợ i chính phợ Ai Cợ p, thợ Sáu 4/2/2011 (Reuters)

Chợ nhợ t, 06/02 vợ a qua, trong lúc nhợ ng ngợ i chợ ng tợ ng thợ ng Hosni Mubarak vợ n chiợ m giợ quợ ng trợ ng Tahrir, ở thợ đô Cairo, thì tờ chọc Huynh đợ Hợ i giáo thông báo đợ tiờn hành đợ i thoợ i vợ i các quan chợ c chính quyờn. Trong tiờn trỡnh « chuyờn giao quyờn lợ c có trợ tợ », theo nhợ lợ i kờu gợ i cợ a Hoa Kợ và phợ ng Tây, thì tờ chọc Huynh đợ Hợ i giáo chợ c chợ n là mợ t trong nhợ ng đợ i tác chính.

Trong cuợ c khợ ng hoợ ng hiợ n nay tợ i Ai Cợ p, tờ chọc Huynh đợ Hợ i giáo chợ ng có gì đợ mợ t, hoợ c là hợ sợ đợ c cợ ng cợ, vợ ng mợ nh hoợ c hợ sợ lợ i bợ chính quyờn trợ n áp. Đó là nhợ n đợ nh cợ a giợ i quan sát vợ thách thợ c chính đợ i vợ i tờ chọc này.

Chợ nhợ t, 06/02 vợ a qua, trong lúc nhợ ng ngợ i chợ ng tợ ng thợ ng Hosni Mubarak vợ n chiợ m giợ quợ ng trợ ng Tahrir, ở thợ đô Cairo, thì tờ chọc Huynh đợ Hợ i giáo thông báo đợ tiờn hành đợ i thoợ i vợ i các quan chợ c chính quyờn.

Trong tiờn trỡnh « chuyờn giao quyờn lợ c có trợ tợ », theo nhợ lợ i kờu gợ i cợ a Hoa Kợ và phợ ng Tây, thì tờ chọc Huynh đợ Hợ i giáo chợ c chợ n là mợ t trong nhợ ng đợ i tác chính. Đợ ng nhiên, vai trò hàng đợ u vợ n thuợ c vợ quân đợ i : tợ i Ai Cợ p, kợ tợ năm 1952 và cuợ c đợ o chính cợ a « các sĩ quan tợ do » chợ ng lợ i vua Farouk, mợ i thay đợ i chính trợ không thợ diợ n ra, nợ u không có sợ ợ ng hợ cợ a quân đợ i.

Vợ y, các thành viờn tờ chọc Huynh đợ Hợ i giáo là ai ? Chợ đợ này ám ợ nh mợ i cuợ c thợ o luợ n,

t ờ o ra cùng m ột lúc hy v ọng và lo l ọng t ị Ai C ậ p và ậ n ậ c ngoài.

Huynh đờ Hồi giáo là phong trào Hồi giáo đ ầu tiên trong l ậ ch s ậ đ ậ ng đ ị, đ ậ c thành l ậ p năm 1928 t ị Ismailia, bên b ờ kênh Suez. Sáng l ậ p viên là Hassan el Banna, m ột gi ớ ng viên Hồi giáo ch ậ tr ậ ng, kêu g ị quay v ậ c ị ngu ậ n. Ông tin r ậ ng t ậ ch ậ c cu ậ c s ậ ng xã h ậ i c ậ n ph ậ i đ ậ a trên nh ậ ng nguyên t ậ c c ậ a Kinh Coran và truy ậ n th ậ ng Hồi giáo. Ông tuyên b ậ : « Hồi giáo là tôn giáo và Nhà n ậ c ». Năm 1948, nhi ậ u thành viên c ậ a t ậ ch ậ c này t ậ nguy ậ n tham gia cu ậ c chi ậ n tranh đ ầu tiên gi ậ a Israel và các n ậ c ậ R ậ p. Sau th ậ t b ậ i trong cu ậ c chi ậ n, đ ậ ng th ậ i l ậ i b ậ chính quy ậ n Nasser tr ậ n áp, m ột xu h ậ ng tri ậ t đ ậ hình thành trong t ậ ch ậ c Huynh đờ Hồi giáo. Sáng l ậ p viên Hassan el Banna tìm cách ch ậ ng l ậ i, nh ậ ng không thành và ông b ậ ám sát t ị Cairo, ngày 12/02/1949.

T ậ t ậ ng tri ậ t đ ậ này đ ậ c đ ậ a lên thành lý thuy ậ t b ậ i m ột gi ớ ng viên Hồi giáo khác là Sayyed Qotb, đ ậ c coi là « cha đ ậ » c ậ a ch ậ thuy ậ t Hồi giáo cách m ậ ng. Gia nh ậ p Huynh đờ Hồi giáo năm 1951, nh ậ n v ậ t này đã nhanh chóng tham gia hàng ngũ lãnh đ ầ o c ậ a t ậ ch ậ c. B ậ b ậ t năm 1954, r ậ i b ậ k ậ t án t ậ hình, Sayyed Qotb b ậ treo c ậ năm 1966. Lu ậ n đ ậ m c ậ a Qotb nh ậ sau : các xã h ậ i Hồi giáo hi ậ n đ ậ i đang b ậ r ậ i vào tình tr ậ ng « man r ậ » - thu ậ t ng ậ trong đ ầ o Hồi là Jahiliyya. Do v ậ y, c ậ n ph ậ i ti ậ n hành thánh chi ậ n ch ậ ng l ậ i nh ậ ng ng ậ i lãnh đ ầ o c ậ a các xã h ậ i « man r ậ », nh ậ m m ậ đ ậ ng cho s ậ lên ngôi c ậ a Nhà n ậ c Hồi giáo có đ ậ c tr ậ ng là « ch ậ quy ậ n chính tr ậ tuy ậ t đ ậ i c ậ a Th ậ ng Đ ậ ».

Th ậ nh ậ ng, khác v ậ i các phong trào Hồi giáo khác nh ậ Jamaa Islamiya ch ậ tr ậ ng b ậ o l ậ c và là tác gi ậ c ậ a nhi ậ u v ậ kh ậ ng b ậ trong trong nh ậ ng năm 90 nh ậ m vào du khách ngo ậ i qu ậ c, t ậ ch ậ c Huynh đờ Hồi giáo l ậ i c ậ m dùng b ậ o l ậ c, k ậ t ậ nh ậ ng năm 70, sau khi ông Anouar el Sadate tr ậ thành t ậ ng th ậ ng Ai C ậ p. Thái đ ậ ôn hòa đã giúp cho t ậ ch ậ c này t ậ o đ ậ ng đ ậ c uy tín và đ ậ c lòng dân. V ậ m ột chính th ậ c, t ậ ch ậ c Huynh đờ Hồi giáo b ậ c ậ m ho ậ t đ ậ ng, nh ậ ng chính quy ậ n Ai C ậ p l ậ i có nh ậ ng ch ậ ch ậ c, nh ậ m m ậ làm ng ậ tr ậ c các ho ậ t đ ậ ng xã h ậ i, giúp đ ậ ng ậ i nghèo c ậ a t ậ ch ậ c này.

Trong k ậ ch b ậ n quá đ ậ , chuy ậ n giao quy ậ n l ậ c hi ậ n nay t ị Ai C ậ p, l ậ n đ ầ u tiên, t ậ ch ậ c Huynh đờ Hồi giáo có đ ậ c m ột v ậ trí x ậ ng đáng v ậ i t ậ m c ậ c ậ a nó trên chính tr ậ ng Ai C ậ p. Th ậ nh ậ ng, gi ậ i quan sát l ậ i nh ậ n m ậ nh, trong ti ậ n trình dân ch ậ hóa, ch ậ a ch ậ c t ậ ch ậ c Huynh đờ Hồi giáo là đ ậ i t ậ ng đ ậ c h ậ ng l ậ i nhi ậ u nh ậ t.

Trong cu ậ c b ậ u c ậ Qu ậ c h ậ i năm 2005, đ ậ c coi là cu ậ c b ậ u c ậ ít gian l ậ n nh ậ t trong l ậ ch s ậ Ai C ậ p, t ậ ch ậ c Huynh đờ Hồi giáo có đ ậ c 88 gh ậ . Th ậ nh ậ ng, t ậ l ậ c ậ tri tham gia b ậ phi ậ u l ậ i

quá thấp, dưới 10%, do vậy, khó có thể dùng kết quả bầu nói trên để diễn giải. Đa số các nhà phân tích cho rằng, hiện nay, có từ 20 đến 30% dân chúng Ai Cập ủng hộ tổ chức Huynh đờ Hồi giáo nhưng công nhận lãnh của tổ chức này không rõ ràng, dường như vẫn coi « Hồi giáo là giải pháp ». Một trong những vấn đề nhạy cảm nhất là quan hệ với Israel thì lãnh đạo tổ chức Huynh đờ Hồi giáo lại có thái độ mập mờ nể nang đôi, khi tuyên bố rằng nếu lên nắm quyền, họ vẫn bỏ qua quyền đòi tranh, « kháng chiến », nhưng không có bỏ o nhục, đồng thời vẫn tôn trọng các hiệp ước quốc tế mà Ai Cập đã ký. Xin nhắc lại, cho đến nay, tại Trung Đông, chỉ có Ai Cập và Jordani ký kết hiệp định hòa bình với Israel.

Trước các thay đổi trong thế giới Ả Rập, hầu như tất cả các tổ chức chính trị Hồi giáo đều tuyên bố tiến hành các hoạt động trong khuôn khổ pháp luật và các định chế hiện có, theo mô hình đồng Công lý và Phát triển – AKP, đang cầm quyền tại Thổ Nhĩ Kỳ. Thậm chí, họ còn lấy lại những yêu sách của các tổ chức dân chủ thế tục : bỏ qua các quyền tự do, bỏ qua nhân quyền, quyền lý lãnh đạo đối tượng thế tục.

Trong bối cảnh đó, Hoa Kỳ đã thận trọng khuyến khích đối thoại giữa chính quyền Cairo và tổ chức Huynh đờ Hồi giáo nhằm giải quyết cuộc khủng hoảng chính trị hiện nay ở Ai Cập.